

Türk Bankacılık Sektöründe Karlılığı Etkileyen Faktörlerin Panel Veri Analizi ile İncelenmesi¹

Investigation of The Factors Influencing Profitability in Turkish Banking Sector with Panel Data Analysis

Yüksel Aydın²

Öz

Bu çalışma Türk bankalarının karlılığı üzerinde etkili olan bankaya özgü, sektöre özgü ve makro ekonomik faktörleri ampirik olarak analiz etmektedir. Çalışma Türk bankacılık sektöründe faaliyette bulunan ticari bankaların 2005-2015 yıllarına ilişkin verilerini kapsamaktadır. Çalışmada panel veri regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmada ticari bankaların karlılığını ölçmek için iki alternatif karlılık göstergesi kullanılmıştır. Bu göstergeler sırasıyla aktif karlılığı ve özsermaye karlılığı değişkenleridir. Sabit etkiler panel veri tahmincisinden elde edilen bulgulara göre; kredi riski (takibe düşen krediler), banka büyüklüğü, faaliyet giderleri, banka sermayesi, faiz dışı gelirler ve ekonomik büyüme değişkenlerinin aktif karlılığının anlamlı belirleyicileri olduğu tespit edilmiştir. Karlılık ölçüsü olarak özkaynak karlılığının kullanıldığı modelde ise banka büyüklüğü, faaliyet giderleri, faiz gelirleri, faiz dışı gelirler, enflasyon oranı ve sektörel yoğunlaşma gibi değişkenlerin istatistiksel olarak anlamlı belirleyiciler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karlılık, Ticari Bankalar, Panel Veri Analizi, Bankacılık Sektörü, Türkiye.

Abstract

This study empirically analyzes bank-specific, sector-specific and macroeconomic factors that affect profitability of Turkish banks. The study covers the data of the commercial banks operating in the Turkish banking sector for the period of 2005-2015. Panel data regression analysis is employed in the study. In this study, two alternative profitability indicators are used to measure the profitability of commercial banks. These indicators are the variables of return on asset and return on equity, respectively. According to the findings of the fixed effects panel data estimator; the variables such as credit risk (non-performing loan), bank size, operating expenses, bank capital, non-interest income and economic growth are significant determinants of the return on assets. Furthermore, the variables such as bank size, operating expenses, net interest income, non-interest income, inflation rate and industry concentration in terms of credits are found to be statistically significant determinants in the model where return on equity is used as a measure of profitability.

Keywords: Profitability, Commercial Banks, Panel Data Analysis, Banking Sector, Turkey.

JEL: A10, G21, C33

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 21 / 11 / 2018

Accepted: 18 / 03 / 2019

¹ Bu çalışma Ankara'da, 04-05 Mayıs 2018 tarihlerinde düzenlenen "1. Uluslararası Bankacılık Kongresi"nde sunulan çalışmanın gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Cumhuriyet Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, aydin@cumhuriyet.edu.tr

Giriş

Tasarruf sahipleri (fon fazlası olan taraflar) ile yatırımcılar (fon ihtiyacı olan taraflar) arasında finansal aracılık fonksiyonu üstlenen bankalar sadece gelişmekte olan ekonomilerde değil aynı zamanda gelişmiş ülke ekonomilerinde de finansal sistemin en önemli parçalarından biri konumundadır (Demirhan, 2013; 5205; Djalilov ve Piesse, 2016: 70). Hem banka hem de piyasa odaklı finansal sistemlerde fon transfer mekanizması olarak işlev gören bankalar ülkedeki sermayenin artması, reel sektör firmalarının büyümesi, sanayileşmenin hız kazanması, ekonominin gelişimi ve büyümesi açısından önemli etkilere sahiptir (Menicucci ve Paolucci, 2016: 86; Isik, 2017: 343; Okuyan ve Karataş, 2017: 395).

Düzenleyici otoritelerin çeşitli kısıtlamalarına tabi olan bankacılık sektörü finansal sistem içinde kredi ve likidite riski başta olmak üzere birçok riskle karşı karşıya kalmaktadır. Finansal istikrarın devamlılığı için söz konusu riskleri en etkin şekilde yönetmek durumunda olan bankalar aynı zamanda hissedarlar ve diğer menfaat sahipleri için de kâr sağlama amacı gütmektedirler. Ayrıca, finansal aracılık sürecinde banka faaliyetlerinden dolayı ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlar finansal sistemin istikrarını azaltarak ekonomi üzerinde daraltıcı etkiye neden olabilir. Bu da hem ülke çapında hem de global düzeyde banka kaynaklı finansal krizlere yol açabilir. 2007'nin son çeyreğinde Amerikan piyasalarında başlayan ve kısa sürede bu ülke ile yakın ekonomik bağları olan diğer ülkelere yayılan küresel ekonomik kriz, etkin ve istikrarlı bir finansal sistemin varlığının bir yandan sürdürülebilir ekonomik büyüme için diğer yandan da bankacılık sektörünün olumsuz dış şoklara karşı daha dirençli olması için son derece önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır (Athanasoglou vd., 2008: 121-122; Alp vd., 2010: 1-2; Trujillo-Ponce, 2013: 561-562; Sevim ve Eyüpoğlu, 2016: 212; Küçükbay, 2017: 138).

Son yıllarda Türk bankacılık sektörü çeşitli içsel ve dışsal faktörlerden dolayı önemli değişimler yaşamıştır. Daha açık bir ifadeyle, Türk bankacılık sektörü hem 2000-2001 bankacılık krizi sonrasında hem de 2008-2009 küresel ekonomik krizinin ardından önemli yapısal değişimler yaşamıştır (Gülhan ve Uzunlar, 2011: 342; Belke ve Ünal, 2017: 405; Toprak ve Talu, 2017: 574-575). Hem finansal sistemin istikrarı hem de ülke ekonomisinin olumsuz şoklara karşı direncinin artması büyük ölçüde bankaların şeffaf faaliyetlerde bulunmasına ve uygun karlılık seviyesine ulaşmasına bağlı olmasından dolayı bu çalışmada Türk bankalarının kârlılığının bankaya özgü, makroekonomik ve sektöre özgü faktörlerden nasıl etkilediği sorgulanmaktadır. Bankaların kârlılığını etkileyen faktörlere ilişkin gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda farklı dönemleri ve tahmin yöntemlerini kapsayan birçok akademik çalışma yapılmıştır. Fakat Türkiye'de 2005-2015 yıllarını kapsayan döneme ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada kullanılan seriler, serilerin frekansı ve seriler arasındaki muhtemel içselliğin dikkate alınması ile güncel bankacılık literatürüne katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada literatürdeki az sayıda çalışmaya paralel olarak likidite riski değişkeni doğrudan ölçülmüş ve banka büyüklüğü ile karlılık göstergeleri arasındaki muhtemel doğrusal olmayan ilişkiler de dikkate alınmıştır. Panel veri analiz yönteminden elde edilen ampirik sonuçlarına göre likidite riski dışında bankaya özgü, sektöre özgü ve makro değişkenlerin seçilen karlılık göstergeleri üzerinde önemli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın takip eden bölümünde ulusal hem de uluslar arası düzeyde bankacılık sektörünün kârlılığına ilişkin literatür incelenecek, üçüncü bölümde çalışmanın verileri, değişkenleri ve tahmin yöntemi ele alınacak, dördüncü bölümde çalışmada ulaşılan bulgular değerlendirilecek ve sonuç bölümünde ise yapılan analizden elde edilen bulguların değerlendirilmesine yer verilecektir.

1. Literatür Taraması

Banka kârlılığını etkileyen faktörlerle ilgili olarak ulusal ve uluslararası literatürde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Banka kârlılığına ilişkin literatür incelendiğinde, bankalara özgü, sektöre özgü ve makroekonomik değişkenlerin banka kârlılığının belirleyicileri olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların bir kısmı aşağıda Tablo 1'de özetlenmektedir.

Tablo 1: Literatürde Yer Alan Konuya İlişkin Çalışmalar Ve Bulguları

Yazar(Yıl)	Dönem	Ülke	Bulgu
Güngör (2007)	1990-2005	Türkiye	Çalışmanın sonuçlarına göre hem mikro hem de makro belirleyicilerin banka kârlılığı üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır.
Alp vd. (2010)	2002-2009	Türkiye	Aktif kârlılığı değişkeni banka sermayesi ve banka büyüklüğü değişkenlerinden pozitif yönde ancak kredi riski ve faaliyet giderleri değişkenlerinden negatif yönde etkilenmektedir.
Belke ve Unal (2017)	2005-2015	Türkiye	Aktif kârlılığı ile ölçülen banka kârlılığı, bankaların borsada işlem görme ve görmemesine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.
Isik (2017)	2009:Ç1- 2016:Ç3	Türkiye	Banka kârlılığı üzerindeki etkili olan bankaya özgü içsel değişkenler bankaların mülkiyet yapısına göre farklılık göstermektedir.

Short (1979)	1972-1974	12 Gelişmiş ülke	Banka büyüklüğü ve sektörde yoğunlaşma banka karlılığını arttırmaktadır. Ayrıca, banka sahiplik yapısının da karlılık üzerinde anlamlı etkileri bulunmaktadır.
Smirlock (1985)	1973-1978	ABD	ABD bankacılık sektöründe yoğunlaşmanın kontrol altına alındığı durumda piyasa payı ile karlılık arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.
Bourke (1989)	1972-1981	Avustralya, Kuzey Amerika ve Avrupa	Banka sermayesi, likidite düzeyi, enflasyon oranı, faiz oranı ve para arzı büyüme oranının banka karlılığı üzerindeki etkisi pozitifdir.
Naceur ve Goaid (2001)	1980-1995	Tunus	Bankaların karlılığı değişkeni; portföy kompozisyonu, işgücü verimliliği, sermaye verimliliği ve sermaye düzeyi gibi değişkenlerden pozitif yönde etkilenmektedir.
Mamatzakis ve Remoundos (2003)	Yunanistan	1989-2000	Geçmiş karlılık, sermaye oranı, kredi-aktif oranı, personel harcamaları, para arzı, banka ölçeği gibi değişkenler aktiflerin karlılığı ve özkaynak karlılığına göre ölçülen karlılığın anlamlı belirleyicileridir.
Pasiouras ve Kosmidou (2007)	1995-2001	15 Avrupa Birliği ülkesi	Yerel ve yabancı bankalardan oluşan banka örnekleminde karlılık, sadece bankalara özgü değişkenlerden değil aynı zamanda piyasa yapısı ve makro değişkenlerden de önemli ölçüde etkilenmektedir.
Sufian ve Chong (2008)	1990-2005	Filipinler	Ampirik bulgular, bankaların karlılığı ile banka büyüklüğü, kredi riski ve faiz dışı giderlerin olumsuz yönde ilişkili olduğunu, faiz dışı gelir ve banka sermayesinin ise banka karlılığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu göstermektedir.
Sufian ve Habibullah (2009a)	2000-2005	Çin	Çeşitlendirme, banka ölçeği, banka sermayesi, yönetim etkinliği, para arzındaki büyüme ve ekonomik büyüme, karlılıktaki değişimi açıklayan değişkenlerdir.
Sufian ve Habibullah (2009b)	1997-2004	Bangladeş	Banka karlılığı ölçüleri banka ölçeği, banka sermayesi, kredi riski, kredi-aktif oranı, gelir çeşitlendirme, faiz dışı giderler ve enflasyon gibi değişkenlerden anlamlı bir şekilde etkilenmektedir.
Davydenko (2011)	2005-2009	Ukrayna	Karlılık düzeyini belirleyen faktörler sırasıyla; sermaye oranı, kredi riski, gider yönetimi, kredilerin aktiflere oranı, mevduatların aktiflere oranı, banka ölçeği, yoğunlaşma oranı, enflasyon oranı ve finansal krizdir.
Trujillo-Ponce (2013)	1999-2009	İspanya	Banka karlılığı modellerinde; geçmiş dönem karlılık, kredi-aktif oranı, mevduat-aktif oranı, kredi riski, banka sermayesi, gider-gelir oranı, ekonomik büyüme, sektör yoğunlaşması gibi değişkenler anlamlı bulunmuştur.
Chronopoulos vd. (2015)	1984-2010	ABD	Geçmiş dönem karlılık, banka sermayesi, banka büyüklüğü, aktiflerdeki büyüme, kredi riski, gelir çeşitlendirme, kredilerin aktiflere oranı ve kredi yoğunlaşması gibi değişkenler banka karlılığının önemli belirleyicileridir.
Bapat (2017)	Hindistan	2006-2013	Gider-gelir oranı ve takipteki krediler banka karlılığını negatif yönde etkileyen değişkenlerdir.

2. Model Spesifikasyonu, Banka Örnekleme ve Hipotezler

Bu çalışmada 27 ticari bankanın karlılığı üzerinde etkili olan içsel ve dışsal faktörlerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2005:Ç1-2015:Ç4 dönemini kapsayan banka örnekleme ait finansal veriler Türkiye Bankalar Birliği web sayfasından makro değişkenler ise EVDS'den temin edilmiştir. Türkiye'de banka karlılığının belirleyicilerini incelemek amacıyla tahmin edilecek model spesifikasyonu aşağıdaki formu almaktadır:

$$\text{BankaKarlılığı}_{it} = \alpha_0 + \beta_1 \text{BÖD}_{it-1} + \beta_2 \text{MED}_{t-1} + \beta_3 \text{SD}_{t-1} + \lambda_t + \mu_i + \xi_{it} \quad (1)$$

Yukarıdaki modelde i mevduat bankasını t ise çeyreklik dönemi göstermektedir. $\text{BankaKarlılığı}_{it}$ aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı ile ölçülen bağımlı değişkeni göstermektedir. α_0 sabit terimi; BÖD_{it-1} bankalara özgü değişkenleri; MED_{t-1} makroekonomik değişkenleri; SD_{t-1} sektörel değişkenleri; λ_t ve μ_i sırasıyla çeyrek dönemlik etkileri ve bankalara özgü gözlenemeyen etkileri; ξ_{it} ise karlılık modelinin hata terimini ifade etmektedir. Yukarıdaki model spesifikasyonunda yer alan tüm bağımsız değişkenler muhtemel içsellik sorunlarından dolayı bir dönem geciktirilmiştir. Karlılık modelinde kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin açıklamalar Tablo 2'de sunulmuştur. Karlılık modellerinde kullanılan tüm değişkenler ve bu değişkenlerin beklenen etkileri aşağıda tartışılmaktadır:

- Karlılık modelinde kredi riskinin bir ölçüsü olarak takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranı kullanılmıştır. İslam ve Nishiyama (2016), Djalilov ve Piesse (2016), Sinha ve Sharma (2016), Tan (2016) ve Bouzgarrou vd. (2018)'nin ifade ettiği gibi bankaların kredi riskine maruz kalma dereceleri arttıkça bankaların faiz geliri yaratan aktiflerinin kalitesi düşmekte ve banka karlılık düzeyi bu durumdan negatif yönde etkilenmektedir.
- Bankacılık literatüründe banka ölçeği; toplam varlıkların yanı sıra kredi ve alacaklar, mevduatlar, personel sayısı, toplam özkaynaklar gibi çeşitli değişkenler aracılığı ile ölçülebilmektedir. Küçük ölçekli bankalarla karşılaştırıldığında büyük bankalar daha iyi risk çeşitlendirme fırsatına sahip olup daha düşük finansman maliyeti ile karşılaşabilirler. Bu nedenle

daha büyük bankalar nispeten daha yüksek faiz geliri elde ederek karlılıklarını arttırma olanağına sahip olabilirler (Iannotta vd. 2007; Meslier vd. 2014). Ayrıca, ölçek ekonomisi hipotezi daha büyük ölçekli operasyonları daha düşük maliyetlerle ilişkilendirdiğinden dolayı, banka büyüklüğünü temsil eden değişken ile karlılık değişkeni arasında pozitif yönde bir ilişki beklenebilir. Bununla beraber banka ölçeğinin artması ile beraber büyük işletmeleri yönetmekle ilgili maliyetlerde artacağından bu durumda bankaların ölçek etkisizliği ile de karşı karşıya kalmaları muhtemeldir (Chronopoulos vd., 2015; Islam ve Nishiyama, 2016; Bouzgarrou vd., 2018; Rossi vd., 2018). Sonuç olarak, banka büyüklüğü ve kârlılık arasındaki ilişki konusunda net bir ön beklenti bulunmamaktadır. Ayrıca, bu çalışmada Chronopoulos vd. (2015)'nin çalışmalarını takip ederek, banka büyüklüğü ile banka karlılığı arasındaki ilişkiye yönelik herhangi bir doğrusal olmayan durumun varlığını araştırmak için karlılık modellerine banka büyüklüğü değişkeninin karesi de ilave edilmiştir.

- Bankaların sahip oldukları likidite düzeyi, risk ve getiri ile yakından ilişkilidir (Islam ve Nishiyama, 2016). 2000-2001 Türk bankacılık krizinin ana sebeplerinin başında zayıf likidite yönetimi gelmektedir. Ayrıca 2007-2008 küresel ekonomik krizi ile hem Türkiye'de hem de tüm dünya'da likiditenin yönetiminin önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Bu çalışmada Belke ve Unal (2017)'in çalışmaları doğrultusunda likidite riski değişkeni likit varlıkların tersi ile ölçülmüştür. Geleneksel risk-getiri teorisi çerçevesinde likidite riskinin artması bankaların karlılık düzeyine olumlu yönde katkı sağlayabilir (Iannotta vd. 2007, Belke ve Unal, 2017).

- Diğer faaliyet giderlerinin toplam aktiflere oranı operasyonel etkinlik ile karlılık arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla karlılık modellerine dahil edilmiştir. Bu değişkenin yüksek değerler alması faaliyet giderlerinin etkin bir biçimde yönetilemediği anlamına gelmektedir. Bankalar faaliyet giderlerini kontrol altında tuttukları sürece bankaların operasyonel etkinlik düzeyi artacak ve karlılık düzeyi bundan olumlu yönde etkilenecektir. Aksi halde, bu oranın karlılık değişkeni üzerindeki etkinin olumsuz olması beklenebilir (Tan, 2016; Islam ve Nishiyama, 2016; Sinha ve Sharma, 2016; Yao vd., 2018).

- Bankaların kaldıraçının bir ölçütü olan toplam özsermayenin toplam aktiflere oranı karlılık modellerine ilave edilen bir diğer banka düzeyinde finansal değişkendir. Özkaynak düzeyi düşük olan bankalar, sermaye yapısı güçlü bankalara kıyasla daha riskli olabilirler (Meslier vd. 2014). Ayrıca, daha düşük sermayeli bankalara kıyasla daha yüksek sermayeli bankalar karşılaşılan olumsuz dış şoklara karşı daha dirençli olabilirler (Ahamed, 2017). Dietrich ve Wanzenried (2011), Islam ve Nishiyama (2016), Sinha ve Sharma (2016), Tan (2016) ve Rossi vd. (2018)'ne göre aşağıdaki nedenlerden dolayı banka sermayesi ile karlılık düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki beklenebilir. (i) sermaye yapısı güçlü bankaların kredi değerliliğinin de daha yüksek olduğu göz önüne alındığında sermaye yapısı güçlü bankaların fonlama maliyeti daha az olabilir. (ii) sermaye düzeyi yüksek olan bankalar, yüksek kredi standartları belirleyerek karlılık düzeyini arttırma olanağına sahip olabilirler. (iii) banka sermayesi, toplanan mevduatların kredilere dönüştürülmesi aşamasında ortaya çıkan risk düzeyinin düşürülmesinde son derece önemli bir rol oynamaktadır. (iv) sermaye düzeyi yüksek olan bankalar daha az borçlanmaya (dış kaynağa) ihtiyaç duyacaklarından bu durum sadece maliyetlerin azalmasına değil aynı zamanda karlılığında artmasına yardımcı olabilir. Ancak, bankaların sermaye düzeyi arttıkça riski azalacağından karlılık düzeyi bu durumdan negatif yönde etkilenebilir. Dolayısıyla bu değişken ile karlılık arasında pozitif ya da negatif yönde bir ilişki beklenebilir.

- Faiz dışı gelirler bankaların geleneksel olmayan faaliyetleri (ücret ve komisyon, temettü ve ticari gelir v.s.) sonucu ortaya çıkmaktadır. Yao vd. (2018) ve Rossi vd. (2018)'ne göre bu değişkenin karlılık üzerindeki etkisi pozitif veya negatif olabilir. Faiz dışı gelirlerdeki artış "çeşitlendirme etkisi" nedeniyle karın volatilitésinin azalmasına ve kardaki istikrarın artmasına katkıda bulunabilir. Ancak, geleneksel olmayan faaliyetlerle sıklıkla uğraşan bankalar ana faaliyetlerinden uzaklaştırabilir. Bu da karlılığın azalmasına neden olabilir.

- Mevduat faizleri ile kredi faizleri arasında denge sağlamak hem daha iyi bir ekonomik büyüme performansı hem de daha etkin bir bankacılık sistemi için büyük önem taşımaktadır. Bundan hareketle karlılık modellerine dâhil edilen son bankaya özgü değişken net faiz marjıdır. Bu çalışmada net faiz marjı, faiz gelirleri ile faiz giderleri arasındaki farkın toplam varlıklara oranı ile ölçülmüştür. Bankaların temel gelir kaynağı krediler üzerinden elde edilen faiz oranı ile mevduata ödenen faiz oranı arasındaki farktır. Bankalar karlılık düzeyini optimize etmek amacıyla kullandırmış oldukları kredileri daha yüksek fiyattan ücretlendirme eğiliminde olabilirler. Dolayısıyla teorik anlamda bu değişken ile karlılık değişkeni arasında pozitif bir ilişki beklenebilir (Islam ve Nishiyama, 2016).

- Çalışmaya dahil edilen ilk makroekonomik değişken ekonomik büyümedir. Ekonomik büyüme ile banka karlılığı arasındaki ilişkinin belirlenmesi hem finansal sektörün hem de bankacılık sektörünün istikrarı ve sağlamlığı açısından büyük önem taşımaktadır (Albertazzi ve Gambacorta, 2009). Ekonomik büyüme bir ülkede faiz ve faiz dışı gelir getiren faaliyetlere olan talebi doğrudan etkileyebilir. Çünkü durgunluk zamanlarına kıyasla yükselme dönemlerinde borcun geri ödenmesi ile ilgili riskler daha düşük olabilmektedir (Bouzgarrou vd., 2018). Islam ve Nishiyama (2016)'ya göre GSYİH'nın sağlıklı bir biçimde büyümesi ekonominin istikrarına katkıda bulunmaktadır. Ekonomide istikrarın tesis edilmesi ise bankaların iş riskini önemli ölçüde azaltabilir. Sonuçta geleneksel risk-getiri hipotezi çerçevesinde bankaların kârlılığı da

bu durumdan olumsuz yönde etkilenebilir. Bu görüşe ilaveten Tan ve Floros (2012) ise yüksek ekonomik büyümenin iş ortamını iyileştirdiğini ve bankaların piyasaya giriş engellerini azalttığını dolayısıyla da piyasadaki artan rekabetin bankaların karlılığını azaltabileceğini iddia etmektedir. Bununla beraber, bankalar ekonomik büyüme zamanlarında kredilendirme, borçlanma ve faiz dışı gelir yaratan hizmetler gibi operasyonel faaliyetlerle daha fazla uğraşacaklarından dolayı ekonomik büyüme ile karlılık arasında pozitif bir ilişki beklenebilir (Albertazzi ve Gambacorta, 2009; Meslier vd. 2014; Sinha ve Sharma, 2016; Yao vd., 2018).

- Çalışmanın bir diğer makroekonomik değişkeni enflasyon oranıdır. Ekonomideki belirsizliğin banka karlılığı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla çalışmaya dahil edilen enflasyon oranı ile karlılık arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik literatürde bir uzlaşma mevcut değildir. Bununla beraber yüksek enflasyonun genellikle yüksek faiz oranları ile ilişkili olduğu varsayımından hareketle bu değişkenin karlılık değişkeni üzerindeki etkisinin pozitif olması beklenebilir (Islam ve Nishiyama, 2016).
- Çalışmada son olarak kredi yoğunlaşmasını temsilen bankacılık sektöründeki her bir bankanın varlık portföyündeki kredilerin piyasa paylarının karelerinin toplamı ile ölçülen Herfindahl-Hirschman endeksi (HHI-Kredi) kullanılmıştır. Yapı-Yönetim-Performans (Structure-Conduct-Performance) hipotezine göre az sayıda bankanın normalüstü karlar elde edebilmek için açık ya da gizli bir biçimde anlaşması ya da bağımsız piyasa güçlerini kullanması piyasadaki rekabetin azalmasına dolayısıyla da karlılığın artmasına neden olabilir. Bu teori çerçevesinde bu değişken ile karlılık ölçüleri arasında pozitif yönde bir ilişki beklenebilir (Smirlock, 1985).

Tablo 2: Analizde Kullanılan Değişkenler

Değişkenler	Tanımlar
Bağımlı değişkenler	
Aktif karlılığı (AK)	Net dönem karı (zararı)/toplam aktifler
Özsermaye karlılığı (ÖK)	Net dönem karı (zararı)/toplam özsermaye
Bankaya özgü bağımsız değişkenler	
Kredi riski (KRISK)	Takipteki krediler/toplam kredi ve alacaklar
Büyükklük (BÜY)	Toplam aktiflerin doğal logaritması
Likidite riski (LRISK)	1/(Likit varlıklar/toplam varlıklar)
Faaliyet giderleri (FGİDER)	Diğer faaliyet giderleri/toplam aktifler
Sermaye (SER)	Toplam özsermaye/toplam aktifler
Net faiz gelirleri (NFGELİR)	Net faiz marjı/toplam aktifler
Faiz dışı gelirler (FDGELİR)	Faiz dışı gelirler/toplam aktifler
Makroekonomik bağımsız değişkenler	
Ekonomik büyüme (EBÜY)	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla(% değişim)
Enflasyon oranı (ENFO)	Tüketici Fiyat Endeksi (% değişim)
Sektörel bağımsız değişkenler	
Kredi yoğunlaşması (HHI-Kredi)	Krediler için hesaplanan Herfindahl-Hirschman Index

3. Analiz ve Ampirik Bulgular

Karlılık modelinin tahmin edilmesinde panel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu amaçla yapılan Hausman spesifikasyon testi (Ho: bankalara özgü birim etkiler modeldeki diğer bağımsız değişkenlerle korelasyonsuzdur) sonucuna göre, karlılık modelindeki parametrelerin tahmin edilmesinde sabit etkiler tahmincisinin kullanılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bunun yanısıra, karlılık modelinde yer alan değişkenler arasındaki içsellik sorununu azaltabilmek amacıyla bankaya özgü değişkenlerin düzeydeki değerleri yerine bir dönemlik geçikmeli değerleri modele dahil edilmiştir. Son olarak, eşitlik 1’de belirlenen karlılık modelinin tahmin edilmesinde otokorelasyon (Ho: modelde otokorelasyon yoktur) ve heteroskedastisiteye (Ho: modelde heteroskedastisite yoktur) karşı dirençli olan Arellano-Froot-Rogers panel veri tahmincisi kullanılmıştır (Tatoğlu, 2016).

Tablo 3’te sunulan tanımlayıcı istatistiklere göre banka örnekleminde yer alan 27 ticari bankanın ortalama aktif karlılığı (AK) %1.79 iken ortalama öz kaynak karlılığı (ÖK) ise %7.34’tür. Her iki serinin de standart sapması ortalama değerlerinden büyüktür. Bu sonuç örnekleminde bulunan ticari bankalar açısından bu serilerin önemli derecede farklılık gösterdiklerine işaret etmektedir. Karlılık modelinde kullanılan bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 4’te rapor edilmiştir. Korelasyon matrisi incelendiğinde en yüksek korelasyon değerinin -0.57 olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak bağımsız değişkenler arasındaki düşük korelasyonlar karlılık modelinin analizinde çoklu doğrusal bağlantı sorununun önemli olmadığına işaret etmektedir.

Tablo 3: Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken	Ortalama	Ortanca	Std. Sapma	Minimum	Maksimum
AK	.0179	.0116	.0499	-.3889	.4398
ÖK	.0734	.0946	.2949	-3.4275	.7105
KRISK	.0429	.0244	.0780	0	.1558
BÜY	8.9230	8.9044	2.1074	3.0982	12.6210
LRISK	2.7342	2.6422	1.1613	1.0616	9.4274
FGİDER	.0226	.0190	.0156	.0007	.1439
SER	.1519	.1213	.1059	.0365	.7840
NFGELİR	.0288	.0257	.0242	-.2170	.2802
FDGELİR	.0126	.0100	.0236	-.1980	.4398
EBÜY	.0563	.0682	.0500	-.1438	.1168
ENFO	.0829	.0834	.0157	.0434	.1165
HHI-Kredi	.0963	.0957	.0024	.0929	.1030

Tablo 4: Korelasyon Matrisi

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(1) KRISK	1									
(2) BÜY	-.30*	1								
(3) LRISK	-.28*	.23*	1							
(4) FGİDER	.15*	-.24*	-.02	1						
(5) SER	.51*	-.57*	-.32*	.15*	1					
(6) NFGELİR	.17*	-.07	.01	.53*	.13*	1				
(7) FDGELİR	.003	-.05	-.09*	.31*	.14*	-.45*	1			
(8) EBÜY	.03	.02	.05	-.03	-.03	-.11*	-.005	1		
(9) ENFO	.001	-.06	.003	.01	-.04	-.05	.005	-.12*	1	
(10) HHI-Kredi	.10*	-.22*	-.12*	.15*	-.05	-.09*	.23*	-.04	.16*	1

Not:* p<0,01.

Türk bankacılık sektöründe karlılığı etkileyen faktörlerin panel veri analizi sonuçları Tablo 5'te sunulmaktadır. Çalışmanın ampirik bulguları aktif karlılığı açısından incelendiğinde, kredi riski ile aktif karlılığı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bankacılık sektöründe asimetric bilgi sorunu nedeniyle kredi riskinin etkin bir biçimde yönetilemediğine işaret eden bu sonuç literatürde bulunan daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Gülhan ve Uzunlar, 2011; Sarıtaş vd., 2016; Toprak ve Talu, 2017; Okuyan ve Karataş, 2017; Bapat, 2017). Bununla beraber Tablo 4'teki tahmin sonuçları özkaynak karlılığı ile kredi riski arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tahmin sonuçları likidite riski açısından incelendiğinde, aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı denklemlerinde likidite riski ile karlılık göstergeleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bununla beraber Belke ve Unal (2017) çalışmalarında likidite riskinin aktif karlılığı üzerindeki etkisinin bankalarının borsa kotunda bulunma durumuna göre değiştiğini rapor etmişlerdir.

Karlılık modellerine dahil edilen faaliyet giderlerinin her iki karlılık ölçüsü üzerindeki etkisi negatif ve istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Bankaların araştırma döneminde gider kalemlerini etkin bir biçimde yönetemediğine işaret eden bu sonuç literatüründe yer alan bazı çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir (Alp. vd., 2010; Sinha ve Sharma, 2016; Isik, 2017; Toprak ve Talu, 2017).

Banka sermayesine ait tahmin edilen katsayı her iki karlılık modelinde de pozitif olmasına rağmen sadece aktif karlılığı modelinde istatistiki olarak anlamlıdır. Özsermaye düzeyi yüksek ya da borçlanma eğilimi düşük olan bankaların aktif karlılığının daha yüksek olduğuna işaret eden bu bulgular literatürdeki bazı çalışmaların bulguları ile örtüşmektedir (Alp vd., 2010; Gülhan ve Uzunlar, 2011; Islam ve Nishiyama, 2016; Belke ve Unal, 2017; Bouzgarrou vd., 2018).

Bankaların olağan faaliyetlerinden elde ettikleri net faiz geliri ile banka karlılığı arasındaki ilişkiyi araştırmak için regresyon denklemlerine dahil edilen net faiz geliri değişkeni ile her iki karlılık göstergesi arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ancak bu ilişki sadece özkaynak karlılığı modelinde anlamlıdır. Çalışmada ulaşılan bu sonuç Okuyan ve Karataş (2017)'in sonuçlarını desteklemektedir.

Tablo 5'teki tahmin sonuçlarına göre, faiz dışı gelir kalemlerindeki artış karlılık göstergelerini pozitif yönde etkilemektedir. Geleneksel olmayan faaliyetlerle uğraşma eğiliminde olan bankaların diğer bankalara kıyasla daha karlı olduklarını gösteren bu bulgu literatürdeki bazı çalışmaların bulguları ile paralellik göstermektedir (Sinha ve Sharma, 2016; Isik, 2017; Okuyan ve Karataş, 2017).

Ekonomik büyüme değişkeninin karlılık göstergeleri üzerindeki etkisi her iki modelde de pozitif bulunmasına rağmen bu etki sadece aktif karlılığı modelinde anlamlıdır. Ekonominin büyümesine paralel olarak artan kredi talepleri doğrultusunda bankaların faiz gelirlerinin artmasının aktif karlılığına olumlu yönde yansıdığını gösteren bu bulgu literatürdeki birçok çalışmanın sonucu ile uyumaktadır (Albertazzi ve Gambacorta, 2009; Gülhan ve Uzunlar, 2011; Chronopoulos vd., 2015; Sinha ve Sharma, 2016; Belke ve Unal, 2017; Toprak ve Talu, 2017; Bouzgarrou vd., 2018; Yao vd., 2018).

Beklendiği gibi enflasyon oranı ile karlılık ölçüleri arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Yüksek enflasyon oranının yüksek kredi faizleri ile ilişkili olduğunu gösteren bu bulgu sadece özkaynak karlılığı modelinde anlamlıdır. Benzer bulgular Sarıtaş vd. (2016) ve Okuyan ve Karataş (2017) tarafından da rapor edilmiştir.

Her iki karlılık modelinden elde edilen tahmin sonuçlarına göre krediler açısından hesaplanan HHI yoğunlaşma değişkeni ile karlılık ölçüleri pozitif yönde ilişkilidir. Sadece özkaynak karlılığı denkleminde anlamlı olan bu bulgu kredi açısından yoğunlaşmanın özkaynak karlılığı üzerinde olumlu etkileri olduğuna işaret etmektedir. Türk bankacılık sektörü için Akbas (2012) benzer sonuçlar rapor etmiştir.

Tablo 5:Türkiye’de Banka Karlılığının Belirleyicileri

	Bağımlı değişken: Aktif karlılığı		Bağımlı değişken: Özsermaye Karlılığı	
	Katsayı	Std. hata	Katsayı	Std. hata
KRİSK	-.0966***	.0269	-.1151	.1190
BÜY	.0505***	.0131	.2739**	.1088
BÜY ²	-.0024***	.0007	-.0114**	.0049
LRİSK	-.0016	.0006	.0060	.0123
FGİDER	-.7155**	.2653	-8.7370***	2.1783
SER	.1927***	.0413	.0057	.2042
NFGELİR	.2801	.1813	5.8135***	1.2724
FDGELİR	.3824**	.1440	5.4270***	.9284
EBÜY	.0454*	.0252	.4196	.3096
ENFO	.0652	.0534	1.2315**	.5590
HHI-Kredi	.7659	.7508	8.9047*	5.0648
Sabit terim	-.3231**	.1239	-2.4345**	.9781
Çeyrek dönemlik kuklalar?	Evet		Evet	
R ² -değeri (grup içi)	0.2930		0.2603	
F-değeri	69.51***		31.65***	
Gözlem sayısı	1161		1161	
Banka sayısı	27		27	

Not: Bu tabloda rapor edilen standart hatalar otokorelasyon ve heteroskedastisiteye karşı dirençlidir. *** %1 ; ** %5 ve * %10 düzeyde istatistiksel anlamlılığı göstermektedir.

Bu sonuçlara ilaveten hem aktif karlılığının hem de özkaynak karlılığının karlılık göstergesi olarak kullanıldığı modellerde toplam varlıkların doğal logaritması ile ölçülen banka büyüklüğü ile banka karlılık göstergeleri arasında doğrusal olmayan bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Daha açık bir ifadeyle, banka büyüklüğündeki artış belli bir noktaya kadar banka karlılığını arttırmakta ancak bu noktanın ötesinde banka karlılığını azaltmaktadır. Hem aktif karlılığı hem de özkaynak karlılığı modellerinde banka büyüklüğüne ilişkin ulaşılan sonuçlar Chronopoulos vd. (2015)'nin çalışmalarında ulaşılan sonuçlarla örtüşmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Son dönemlerde ortaya çıkan ekonomik ve finansal krizlerle bankaların faaliyetleri arasındaki ilişkiler dikkate alındığında, bankacılık sektörünün aracılık rolü, performansı ve karlılığının sürekli olarak izlenmesi ve denetlenmesi gerektiğini gerçeğini ortaya çıkmaktadır. Finansal sistemin önemli aktörlerinden bankaların faaliyet sonuçları ve ulaştıkları karlılık düzeyleri hem finansal sistemin istikrarı hem de banka kaynaklı krizlerin önüne geçilebilmesi için son derece büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada klasik panel veri analizi yöntemi kullanılarak banka karlılığının bankaya özgü, sektöre özgü ve makroekonomik göstergelerden nasıl etkilendiği analiz edilmiştir. Türkiye’de faaliyet gösteren 27 ticari bankanın 2005-2015 arasındaki yıllar için çeyrek dönemlik verilerin ve çeyrek dönemlik makroekonomik değişkenlerin kullanıldığı bu çalışmada ulaşılan ampirik bulgular göstermektedir ki banka karlılığı sadece bankalara özgü değişkenlerden değil aynı zamanda makro ve sektöre özgü değişkenlerden de önemli derecede etkilenmektedir.

Daha açık bir ifadeyle aktif karlılığı değişkeni kredi ve likidite riskinden anlamlı ve negatif yönde, banka sermayesi, faiz dışı gelirler ve ekonomik büyümeden anlamlı ve pozitif yönde etkilenmektedir. Çalışmanın bir diğer karlılık göstergesi olan özsermaye karlılığı ise faaliyet diğerleri değişkeninden anlamlı ve negatif yönde etkilenirken net faiz gelirleri, faiz dışı gelirler (gelir çeşitlendirme), enflasyon oranı ve yoğunlaşma değişkenlerinden anlamlı ve pozitif yönde etkilenmektedir.

Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar hem banka yönetiminin başarısı hem de finansal sistemin geleceği açısından önem taşımaktadır. Son olarak bu çalışmada bankaların mülkiyet yapısı dikkate alınmamıştır. Bu nedenle çalışmanın bulguları Türk bankacılık sektörü genelinde yorumlanması gerektiği unutulmamalıdır. Gelecek çalışmalarda mevduat bankalarının yanı sıra katılım bankalarının finansal verileri de analize dâhil edilerek iki banka türü arasında karlılık açısından anlamlı bir fark olup olmadığı detaylı bir şekilde araştırılabilir. Ayrıca gelecek çalışmalarda değişkenlerin içsellik durumlarını dikkate alan dinamik panel veri regresyon yöntemi kullanılabilir.

Kaynakça

- Ahamed, M. M. (2017). Asset quality, non-interest income, and bank profitability: Evidence from Indian banks. *Economic Modelling*, 63, 1-14.
- Akbas, H. E. (2012). Determinants of Bank Profitability: An investigation on Turkish Banking Sector. *Öneri Dergisi*, 10(37), 103-110.
- Albertazzi, U., & L. Gambacorta. (2009). "Bank Profitability and the Business Cycle." *Journal of Financial Stability*, 5(4): 393-409.
- Alp, A., Ban, Ü., Demirgüneş, K., & Kılıç, S. (2010). "Türk Bankacılık Sektöründe Karlılığın İçsel Belirleyicileri", *İMKB Dergisi*, 12(46), 1-13.
- Athanasoglou, P.P., Brissimis, S.N. & Delis, M.D. (2008), "Bank-specific, Industry-specific and Macroeconomic Determinants of Bank Profitability", *Journal of International Financial Markets*, Elsevier, 18(2), 121-136.
- Bapat, D. (2017). "Profitability drivers for Indian banks: a dynamic panel data analysis", *Eurasian Business Review*, 1-15.
- Belke, M., & Unal, E. A. (2017). "Determinants of Bank Profitability: Evidence From Listed and Non-Listed Banks in Turkey", *Journal of Economics Finance and Accounting*, 4(4), 404-416.
- Bourke, P. (1989). "Concentration and other determinants of bank profitability in Europe", *North America and Australia. Journal of Banking and Finance*, 13, 65-79.
- Bouzarrou, H., Jouda, S., & Louhichi, W. (2018). Bank profitability during and before the financial crisis: Domestic vs. foreign banks. *Research in International Business and Finance*, 44, 26-39.
- Chronopoulos, D.K., Liu, H., McMillan, F.J., & Wilson, J.O. (2015). "The dynamics of US bank profitability", *The European Journal of Finance*, 21(5), 426-443.
- Davydenko, A. (2011). "Determinants of Bank Profitability in Ukraine", *Undergraduate Economic Review*, 7(1), 1-30.
- Demirhan, D. (2013). Effects of The Recent Financial Crisis on The Determinants of Bank Profitability: Case of Turkish Banking Industry, *Journal of Yasar University*, 8(31), 5203-5228.
- Dietrich, A., & Wanzenried, G. (2011). Determinants of bank profitability before and during the crisis: Evidence from Switzerland. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 21(3), 307-327.
- Djalilov, K., & Piesse, J. (2016). Determinants of bank profitability in transition countries: What matters most?. *Research in International Business and Finance*, 38, 69-82.
- Gülhan, Ü. & Uzunlar, E. (2011). Bankacılık sektöründe kârlılığı etkileyen faktörler: Türk bankacılık sektörüne yönelik bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 341-368.
- Güngör, B. (2007). "Türkiye'de Faaliyet Gösteren Yerel ve Yabancı Bankaların Kârlılık Seviyelerini Etkileyen Faktörler: Panel Veri Analizi", *İktisat İşletme ve Finans*, 22(258), 40-63.
- Iannotta, G., Nocera, G., & Sironi, A. (2007). Ownership structure, risk and performance in the European banking industry. *Journal of Banking & Finance*, 31(7), 2127-2149.
- Isik, O. (2017). Internal Determinants of Profitability of State, Private and Foreign Owned Commercial Banks Operating in Turkey. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, 4(3), 342-353.

- Islam, M. S., & Nishiyama, S. I. (2016). The Determinants of Bank Profitability: Dynamic Panel Evidence from South Asian Countries. *Journal of Applied Finance and Banking*, 6(3), 77-93.
- Küçükbay, F. (2017). Banka Kârlılığını Etkileyen Faktörler: Avrupa Birliği Bankaları Ve Türk Bankaları Arasında Karşılaştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 137-149.
- Mamatzakis, E., & Remoundos, P. (2003). Determinants of Greek Commercial Banks, 1989-2000, *Spoudai*, 53(1), 84-94.
- Menicucci, E. & Paolucci, G. (2016). The Deyermnants of Bank Profitability: Empirical Evidence from European Banking Sector, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 14(1), 86-115.
- Meslier, C., Tacneng, R., & Tarazi, A. (2014). Is bank income diversification beneficial? Evidence from an emerging economy. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 31, 97-126.
- Naceur, S.B., & Goaid, M. (2001). The Determinants of the Tunisian Deposit Banks' Performance, *Applied Financial Economics*, 11(3), 317-319.
- Okuyan, H.A., & Karataş, Y. (2017). Türk Bankacılık Sektörünün Kârlılık Analizi, *Ege Akademik Bakış*, 17(3), 395-406.
- Pasiouras, F., & Kosmidou, K. (2007). Factors Influencing the Profitability of Domestic and Foreign Commercial Banks in the European Union, *Research in International Business and Finance*, 21(2), 222-237.
- Rossi, S., Borroni, M., Lippi, A., & Piva, M. (2018). Determinants of Bank Profitability in the Euro Area: What Has Changed During the Recent Financial Crisis?. *International Business Research*, 11(5), 18-27.
- Sarıtaş, H., Uyar, K. S., & Gökçe, A. (2016). Banka Karlılığı ile Finansal Oranlar ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Sistem Dinamik Panel Veri Modeli ile Analizi: Türkiye Araştırması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11, 87-108.
- Sevim, U., & Eyüboğlu, K. (2016). Ticari Banka Performansının İçsel Belirleyicileri: Borsa İstanbul Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 17(2), 211-223.
- Short, B.K. (1979). The relation between commercial bank profit rates and banking concentration in Canada, Western Europe and Japan, *Journal of Banking and Finance*, 3, 209-219.
- Sinha, P., & Sharma, S. (2016). Determinants of bank profits and its persistence in Indian Banks: a study in a dynamic panel data framework. *International Journal of System Assurance Engineering and Management*, 7(1), 35-46.
- Smirlock, M. (1985). Evidence on the (non) relationship between concentration and profitability in banking, *Journal of Money, Credit and Banking*, 17(1), 69-83.
- Sufian, F., & Chong, R.R. (2008). Determinants of Bank Profitability in a Developing Economy: Empirical Evidence from the Philippines, *Asian Academy of Management Journal of Accounting & Finance*, 4(2), 91-112.
- Sufian, F., & Habibullah, M.S. (2009a). Bank Specific and Macroeconomic Determinants of Bank Profitability: Empirical Evidence from the China Banking Sector, *Frontiers of Economics in China*, 4(2), 274-291.
- Sufian, F., & Habibullah, M.S. (2009b). Determinants of bank profitability in a developing economy: Empirical evidence from Bangladesh, *Journal of business economics and management*, 10(3), 207-217.
- Tan, Y. & Floros, C. (2012). Bank profitability and GDP growth in China: a note, *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 10(3), 267-273.
- Tan, Y. (2016). The impacts of risk and competition on bank profitability in China. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 40, 85-110.
- Tatoğlu, F.Y. (2016). *Panel Veri Ekonometrisi, Genişletilmiş 3. Baskı*, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Topak, M.S., & Talu, N.H. (2017). Bank Specific and Macroeconomic Determinants of Bank Profitability: Evidence from Turkey, *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7(2), 574-584.
- Trujillo-Ponce, A. (2013). "What Determines the Profitability of Banks? Evidence from Spain", *Accounting & Finance*, 53(2), 561-586.
- Yao, H., Haris, M., & Tariq, G. (2018). Profitability Determinants of Financial Institutions: Evidence from Banks in Pakistan. *International Journal of Financial Studies*, 6(2), 53.